

Ansvarig slutkundsmarknad el
Catherine Lillo, 08-677 26 81
catherine.lillo@energiforetagen.se

Konsumentverkets tillsyn av miljöargument i marknadsföring av el - Dnr 2017/1098

Med anledning av Konsumentverkets tillsyn av Polarbröds marknadsföring av bröd med miljöargument "Bakat med egen vindkraft" vill Energiföretagen Sverige¹ lämna följande yttrande:

Systemet med ursprungsmärkning av el

Elhandelsföretag har sedan 2006 krav på sig att i fakturor och reklam redovisa **ursprunget för sin totala elförsäljning och dess inverkan på miljön**, ellagens (1997:857) 8 kap. 12 och 13 §§. Kravet syftar till att förmedla information till slutkunderna om hur den el som sålts produceras och dess inverkan på miljön.

I samband med lagkravet gavs ett bemyndigande från regeringen till Energimarknadsinspektionen (Ei) att utfärda föreskrifter med närmare bestämmelser om hur lagkravet skulle tillämpas. I avvaktan på föreskriften publicerade branschföreningen årligen en vägledning år 2006 – 2012.

Den 1 januari 2013 trädde den nu gällande föreskriften, Ei:s föreskrifter och allmänna råd om ursprungsmärkning av el, EIFS 2013:6, i kraft. Föreskriften och de allmänna råden tydliggör hur elhandelsföretagen ska uppfylla ellagenskrav på information om elens ursprung och Ei ges befogenheter att utöva tillsyn. Dessutom ansvarar Ei för beräkning och publicering av den s.k. residualmixen och dess miljöpåverkan. I föreskriften anges att företagets energimix ska finnas tillgänglig senast den 1 juli året därpå och meddelas elanvändarna senast på eller i samband med första fakturan efter den 1 juli och därefter löpande.

Systemet för ursprungsmärkning av el **möjliggör att kunden kan göra ett medvetet val av elhandelsföretag baserat inte bara på elpriset utan även på elens miljöprestanda.**

Ursprungsmärkningen syftar även till att ge elanvändare information om den el som elhandelsföretaget sålde och kundkollektivet förbrukade under föregående år.

Systemet med ursprungsmärkning innebär att kunderna kan tillgodogöra sig miljövärdet från ett visst produktionsslag **oavsett vad som fysiskt levereras**. Men systemet är tillförlitligt endast om det är säkerställt att dubbelanvändning av miljövärden inte sker. Ett stabilt och trovärdigt system för ursprungsmärkning baseras därför på ursprungsgarantier.

¹ Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Ursprungsgarantier

Ursprungsgarantin är bärare av elens miljövärde och har en livslängd om tolv månader från och med produktionen av motsvarande energienhet. Ursprungsgarantin innehåller information om var och på vilket sätt elen producerats. Den kan handlas i flera led – mellan företag och mellan länder – och används genom att den annulleras i det elektroniska handelssystemet. Därmed elimineras risken för dubbelanvändning.

Då själva handeln med ursprungsgarantier är frikopplad från det fysiska produktionsflödet så kan till exempel ett företag som inte har egen produktion ändå handla ursprungsgarantier för sina kunders räkning. Dessutom innebär det att ursprungsgarantier kan handlas mellan olika länder oavsett hur det fysiska flödet går.

Ursprungsmärkning är ett sätt att **redovisa miljövärden** och syftar inte till att i första hand öka produktionen av förnybar el i Sverige, vilket är elcertifikatsystemets uppgift. Däremot sänder kunderna en signal om sina preferenser genom köp av produktionsspecifik el. Dessutom i takt med att efterfrågan på ursprungsgarantier ökar, ökar även dess värde och kan på sikt leda till incitament för investeringar i viss typ av produktion.

Nyligen har man på europeisk nivå omarbetat Europaparlamentets och rådets direktiv om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor². I denna omarbetning har man ytterligare stärkt kraven för ursprungsgarantier och användningen av dessa för att skapa ett trovärdigt och användbart ursprungsmärkningssystemet.

Residualmixen

De kunder som inte tecknar avtal om produktionsspecifik el eller väljer elhandelsföretag som garanterar specifikt produktionsslag, får automatiskt den så kallade **residualmixen**. Den består av det miljövärde som är kvar när man räknat bort den el som sålts med garanterat ursprung. Residualmixen baseras på nordisk produktionsmix där använda ursprungsgarantier räknats bort och där hänsyn är tagen till import och export av el.

För 2017 fördelade sig den **nordiska residualmixen** på följande sätt:

- **Förnybart 17%**
- **Kärnkraft 40%**
- **Fossilt 43%**

Vilket kan jämföras med den **nordiska produktionsmixen** som samma år var:

- **Förnybart 71%**
- **Kärnkraft 21%**
- **Fossilt 8%**

De nordiska kundernas benägenhet att köpa ursprungsgarantier

Om man ser till de nordiska kunderna baseras mindre än hälften av deras elanvändning på ursprungsgarantier, dvs övriga får residualmixen. Men om man analyserar de enskilda ländernas utfall är **Sverige bäst i klassen med hela 83% av kundernas elanvändning som baseras på ursprungsgarantier och endast 17% på residualmixen**. Sämst i klassen är Norge där endast 16% av kundernas elanvändning baseras på ursprungsgarantier och

² https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:3eb9ae57-faa6-11e6-8a35-01aa75ed71a1.0017.02/DOC_1&format=PDF

resterande 84% får residualmixen³. Dock, eventuellt på grund av hur marknadsföringen får bedrivas, verkar många av de norska kunderna leva i uppfattningen om att de får produktionsmixen och är därmed inte medvetna om att deras miljövärden exporteras till andra länder.

Energiföretagen vill verka för en fortsatt god användning av ursprungsgarantier och fortsatt utveckling av systemet med ursprungsmärkning. Vi ser en uppenbar risk för att de svenska kunderna hamnar i samma situation som i Norge om aktörerna inte får marknadsföra sina inhandlade ursprungsgarantier på ett tydligt och enkelt sätt vid försäljningen av el.

Stockholm som ovan

Energiföretagen Sverige



Catherine Lillo

Ansvarig slutkundsmarknad el

³ Statistik från Association of Issuing Bodies (AIB) https://www.aib-net.org/documents/103816/176792/AIB_2016_Residual_Mix_Results.pdf/6b49295b-ad99-a189-579e-877449778f62, sidan 8